

NOVA SRAMOTA U HAC-U

VOJNI UMIROVLJENI DIREKTORSKIM

MIJAT STANIĆ, (lijevo), predsjednik Nezavisnoga cestarskog sindikata, dostavio je kompromitirajuće dokumente

Sve veći skandali u Hrvatskim autocestama (HAC) i pisanje u medijima napokon su pokrenuli policiju i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK) jer su previsoke plaće i namještanje poslova dio normalnih aktivnosti te tvrtke. Samo jedan u nizu primjera je zadnji slučaj sa zaposlenikom HAC-a, Matom Šarčevićem, koji je dobio 36 tisuća eura kako bi preko svojih visokopozicioniranih zaštitnika zaposlio devet osoba. S obzirom na to da na ključnim mjestima rade bivši umirovljeni policijski zapovjednici, umirovljeni vojni časnici i bivši saborski zastupnici HDZ-a, metode ušutkivanja su efikasne jer ih se ljudi s razlogom plaše. Policija već treći put provodi istragu za isto djelo jer nekima nije bilo u interesu da se u HAC-u sprovede istrage. Po riječima svjedoka pokajnika, Šarčević je bio samo posrednik u prljavom poslu, a novac je išao

Željku Krapljanu, zamjeniku direktora sektora za održavanje, njegovu šefu Stjepanu Klariću, te bivšem članu Uprave HAC-a Ivici Mlinareviću. Problem je što sve tužbe za klevetu protiv Mijata Stanića, predsjednika Nezavisnoga cestarskog sindikata u Hrvatskim autocestama (NCS), ekspresno idu u proceduru, dok se slučajevi kriminala i korupcije u HAC-u nikako ne privode kraju.

Izmišljena radna mjesta

Stanić je dostavio kompromitirajuće dokumente Objektivu i tvrdi kako je nužno depolitizirati upravljanje i nadzor nad radom Uprave HAC-a. Smatra kako bi Hrvatska trebala postrožiti zakone i uvesti veće sankcije za one koji zloupotrebljavaju svoj položaj. „Do sada nije bilo stvarne odgovornosti za malverzaciju. Djelovalo se samo ako je kriminal počinio netko tko smeta vladajućoj strukturi, ili ako je pritisak javnog mnijenja toliko veliki da je potrebno

LJENICI NA MJESTIMA

ČLANOVI UPRAVE: Jurica Prskalo, Marijo Lovrinčević, Josip Sapunar i Ivica Mlinarević pokušali su na 'presici' ignorirati novinarska pitanja

nešto poduzeti pa se onda biraju oni koji više nisu toliko aktualni. Također, u razračunavanju međustranačkih klanova uvijek strada onaj koji pripada onom klanu koji u ovom trenutku lošije stoji naspram Vlade", smatra Stanić.

Već duže vrijeme u medijima se spominju imena kao što su Željko Krapljan, zamjenik direktora sektora za održavanje, koji je iz MORH-a u HAC došao 2003. godine i dobio otpremninu u iznosu od 200 tisuća kuna. Uz plaću prima i oko 6.000 kuna mirovine. Po službenim je dokumentima vidljivo da za pasivna dežurstva prima još mjesečno 9.500 kuna bruto gotovo cijelu godinu. Od 2005. godine prima i naknadu za odvojeni život, iako svakodnevno službenim vozilom na teret firme putuje kući u Sisak. Sveukupno je iznos njegove mjesečne plaće

od 25.000 do 30.000 kuna plus mirovina.

Stjepan Klarić, direktor, također umirovljen iz MORH-a 2003. godine dobio je otpremninu od 200.000 kuna. Uz plaću prima oko 3.900 kuna mirovine i oko 10.000 kuna bruto kroz pasivna dežurstva. Uz to je i predsjednik nadzornog odbora u Bina-Istra naplata i održavanje d.o.o. – operater. Klarić je u HAC-u od siječnja 2005. godine, na radnom mjestu koje je samo za njega otvoreno u TJO Županija s koeficijentom 3,6. Poslije njegova odlaska to radno mjesto nije popunjavano, što znači da nije ni trebalo postojati. Nakon 10-ak mjeseci prešao je u Zagreb i dobio radno mjesto „pomoćnik direktora“ s koeficijentom 6,5, a početkom 2008. godine postaje direktor Sektora za održavanje s koeficijentom 9,6. Vrijednost koeficijenta 1 je

oko 2.800,00 kuna.

Stanić smatra da su Klarić i Krapljan iskoristili ovu situaciju i popustljivost prema braniteljima. „Obojica su vojni umirovljenici; dobili su otpremninu što znači da nisu mogli dobiti posao u državnim poduzećima. Otpremnina se daje u svrhu pokretanja nekoga privatnog posla te ako se osoba zapošljava, treba vratiti otpremninu. Oni koji odu u mirovinu sa 35 godina, zapravo pokazuju kako su odgovorni prema ovom društvu, a poslije im se povjeri rukovodeće mjesto i sektor od tisuću i 600 ljudi“.

Preko veze do posla

Prema Stanićevim navodima, umirovljeni vojni časnici počeli su preko veza dolaziti u državna poduzeća i sa sobom donijeli cijeli niz problema jer nemaju poslovnog iskustva. Za njih su se otvarala specijalna radna mje-

Piše Sanja Bojović
Snimio Vladimir Bojović

HAC je zapošljavao umirovljene vojne časnike koji su počeli preko veza dolaziti u državna poduzeća i sa sobom također donijeli i cijeli niz problema. Umirovljeni vojni časnici nemaju poslovnog iskustva u ovoj branši, a za njih su se otvarala specijalna, izmišljena radna mjesta

sta te su odmah došli raditi i dobivati visoke plaće. Radnici koji su završili fakultet i godinama rade u HAC-u ne mogu ni sanjati da dobiju ni približno takva radna mjesta. Prema svemu sudeći, očito je da se radi o jednom klanu koji je stvoren unutar HAC-a, grupe koja podržava jedna drugu te zajedno uživaju sve beneficije. Primjerice, ni u jednoj firmi direktori ne dobivaju naknadu za pasivna dežurstva jer su njihova plaća, povlastice i odgovornost takve da se podrazumijeva da oni moraju voditi brigu o svom sektoru.

Prema priloženim dokumentima, pasivno dežurstvo u HAC-u postoji od 2003. godine, a ugovorili su ga sindikati i to ne u svrhu nagrađivanja direktora i rukovodioca, već radnika. Oni moraju dežurati kod kuće, poziva ih se na intervencije i otklanjanje kvarova, te se njima mora platiti pasivno dežurstvo i prekovremeni rad koji nije predviđen rasporedom. U razdoblju od pet godina, koliko

ONI KOJI ODU U MIROVINU SA 35 GODINA ZAPRAVO POKAZUJU KAKO SU ODGOVORNI PREMA OVOM DRUŠTVU, A POSLIJE IM SE POVJERI RUKOVODEĆE MJESTO I SEKTOR OD TISUĆU ŠESTO LJUDI

rade u HAC-u, oba su direktora do sada bili godišnje po deset mjeseci na plaćenom dežurstvu. „Neprijmjereno je direktorima plaćati pasivna dežurstva, nakon što je Vlada smanjila plaće na 16.944 kune predsjedniku Uprave, a oni zajedno s pasivnim dežurstvom dobiju oko 25.000 kuna“, objašnjava Stanić. Krapljan je 2007. godine kroz plaću, pasivna dežurstva, nagrade, odvojeni život i otpremninu, iako nikud nije odlazio iz HAC-a, nagrađen iznosom od preko 600.000 kuna. Naime, kad je smijenjen s položaja direktora sektora naplate na kojem je bio oko četiri mjeseca, dobio je otpremninu od 146.000 kuna bruto i vratio se na mjesto zamjenika direktora, iako je zbog zloupotrebe položaja smijenjen s mandatnog mjesta na drugo gdje je bruto plaća manja samo 0,4 vrijednosti koeficijenta, što je oko 1.100 kuna bruto. Krapljan je prijavljen i za zloupotrebu službenog vozila gdje je u roku od dvije godine preko 20 puta službenim vozilom odlazio na more.

Prisilno učlanjenje u Udrugu

„Krapljan je zaposlen u HAC-u na zahtjev tadašnjega premijera Ive Sanadera, što je Krapljan često naglašavao i obilato koristio za raznorazne povlastice“, kaže Stanić. Zahtjev se odnosio na to da mu se osigura radno mjesto s plaćom „barem“ kao saborskom zastupniku. Svojevremeno je bio i HDZ-ov saborski zastupnik kao zamjenik aktualnog ministra financija Ivana Šukera.

Kako bi se zaštitio od sindikalnih zahtjeva za pokretanje postupka odgovornosti, Krapljan zajedno sa Stjepanom Klarićem osniva pandan sindikalnoj organizaciji NCS-a, „Udrugu branitelja i poštovatelja Domovinskog rata“ u kojoj je

ZGRADA HAC-a u kojoj se zapošljavalo umirovljene časnike Hrvatske vojske s plaćom visine saborskih zastupnika

Klarić prvi predsjednik, a ostali rukovodeći kadar najvažniji dio Predsjedništva. „Da bi pridobili naklonost radnika za što veće učlanjivanje u Udrugu, obećali su im borbu za povećanje plaća i rješavanje svih problema koje „sindikata ne može riješiti“, objašnjava Stanić. „Udruzi je pridodano članstvo pod nazivom „poštovatelji“ kako bi prisilili sve one koji nisu branitelji da se učlane jer ako to ne učine, znači da ne poštuju branitelje. Aktivisti su bili agresivni prema radnicima te zbog svih smjena koje je Krapljan u kratkom vremenu obavio, svi su bili u strahu i masovno su se učlanjivali kako ne bi bili na udaru. U HAC-u je bila parola: ako hoćeš bolje radno mjesto, promjeni sindikat, te na temelju straha i nagrađivanja utječu na učlanjivanje“, kaže Stanić. HAC je u zadnje tri godine zaposlio oko 400 ljudi i pri potpisivanju ugovora radnici su dobivali pristupnice za upis u njihovu Udrugu i tzv. „braniteljski sindikat“.

„HAC je opljačkan, a kad god sindikat napiše ili poduzme prijavu, nas napadaju jer time štite sav kriminal. Kad je sindikat upozorio na zloupotrebe zakona od strane Željka Krapljana, određene su osobe na pozici-

jama pod njegovim vodstvom krenule na rušenje sindikata i pokušali su smijeniti povjerenike. Sve su te akcije poduzete u svrhu onemogućavanja radnika da se kroz neovisni sindikat odupru samovolji i zloupotrebi položaju direktora“, tvrdi Stanić. Krapljan je smijenjen na inicijativu Stanićeva sindikata.

Nitko 'ništa ne zna'

U vezi spomenute depolitizacije državnih poduzeća, Stanić je poslao prijedlog Vladi u studenome 2009. godine jer se pokazalo da je sva pljačka u HAC-u upravo posljedica toga što su postavljeni ljudi po principu povjerenja kako bi mogli kroz javnu nabavu pljačkati firmu a da se za to nikad ne sazna. „Mnogi su direktori i članovi Uprave smijenjeni jer nisu bili dio tima koji je napravio štetu HAC-u i teško je naći čisti ugovor kojim nije izvučen novac iz HAC-a“, tvrdi Stanić. Smatra da je osnovni preduvjet maknuti političke zaštitnike koji stoje iza Uprave jer postojeći poslovni lobby postavlja predsjednike i članove Uprave koji im po dogovoru namještaju poslove. „To je nedopustiv sukob interesa. Postoje tri glavne građevinske grupacije koje

na taj način lobiraju, a okupljaju devet najjačih građevinskih poduzeća na našem tržištu kao što su Strabag, Konstruktor, Hidroelektra, Skladgradnja, Osijek Koteks, Vijadukt i druge. Poslovi se dijele po principu - „svakom podjednako“, a iznad svih je stajao IGH koji je dobivao sve poslove nadzora i projektiranja“, objašnjava Stanić. Javni se natječaji raspisuju, međutim informacije koje trebaju ostati tajnom uvijek procure, kao i koliku će cijenu tko ponuditi. Cenzus koji propisuje uvjete tko se može javiti na natječaj daje jasan odgovor koje tvrtke imaju taj status. Kada se „baci pogled“ na dokumentaciju za određeni posao jasno je da postavljene uvjete malo poduzeća u Hrvatskoj ispunjava. Ta se poduzeća udružuju i dijele posao među sobom. Svaka se grupacija natječe u tri natječaja i svaka dobije po jedan posao. Teško je povjerovati da je to slučajno. Zanimljivo je da se u zadnje vrijeme pojavljuju priče o tome kako je poslove od HAC-a dobivala tvrtka Soboli. „Po medijima čitam da se sa Sobolijem povezuje ministar policije Tomislav Karamarko, pa možda i to ima neke veze s tim što se afera u HAC-u ne istražuju“, zaključuje Stanić. „Nekako u isto vrijeme kad su se istrage u HAC-u počele zahtjevati, Soboli je, samo u veljači ove godine, dobio poslove izrade glavnih projekata integriranih sustava tehničke zaštite za naplatu i održavanje u iznosu od 5,8 milijuna kuna“.

U vezi malverzacija ili nelogičnosti u okviru nekoliko stotina milijuna kuna, nitko u Vladi o tome ništa ne zna. „Sve ide od vrha, pa dolje naniže. Odgovorni su svi koji nisu napravili ništa da sankcioniraju ljude koji su opljačkali HAC“, kaže Stanić. ■

© copyright Objektiv

KRAPLIJAN JE ZAPOSLEN U HAC-U NA ZAHTJEV TADAŠNJEG PREMIJERA IVE SANADERA, ŠTO JE KRAPLIJAN ČESTO NAGLAŠAVAO I OBILATO KORISTIO ZA KORIŠTENJE RAZNORAZNIH POVLASTICA. ZAHTJEVI SU SE ODNOSILI NA TO DA MU SE OSIGURA RADNO MJESTO S PLAĆOM SABORSKOGA ZASTUPNIKA